

Lesarabræv**Tey fastlöntu**

At sita dagliga og hyggja at meðan hundráðtals tímalönt verða uppsögð ávirkar okkum øll.

Taka vit L.V. stovnin sum dømi, vita vit, at nógv eru upp- og sambært tíðindum verða enn fleiri uppsögð komandi mánaðir. Hetta eru fólk, sum fyri ein stóran part fríðka um kring landið.

Men hvat við teim fastlöntu, sum arbeiða fyri tað mesta inni á L.V. stovninum?

Vit vita øll, at í 80-unum, tá nógv arbeiði vórðu sett í gongd og enn fleiri vóru á tekniborðinum, høvdu hesi fólk nógv at gera, men soleiðis er ikki nú.

Mær vitandi eru eini 70-80 fastlönt fólk á hesum stovni og kosta tey í minsta lagi 14 mill. kr., bara í lønum. Afturat hesum kemur so leiga av høl, ferðatréðslur o.m.a.

Við tí vitan, eg havi um stovnin, situr ein stórur partur av hesum fólkum fyri púrt einki, tí eingin aktivitetur er í

landinum. Er hetta í lagi? Svarið má verða avgjørt nei.

Í einum av bløðunum pástóð Landsverkfrøðingurin, at eisini fólk, sum arbeiðu inni í húsnum, vóru uppsögð og fekk tað at ljóða, sum um tey vóru nógv í tali. Hetta er ikki rætt. Burtursæð frá eini natúrligari frágongd er eingin upp- og dagdur, men sum ikki einaferð, tann tímalönti, hann má blóða.

Míni ráð eru, at hesin stovnur verður so nógv privatiseraður sum møgulegt og at bert 15 fólk vera eftir á hesum stovni. Nú kanst tú spyrja, um hetta letur seg gera og her má eg siga tær, at einki er til hindurs fyri hesum.

Tað er eingin grund fyri, at fólk sita og biða til tað einaferð verður arbeiði aftur so sum projektering, tekning o.a. Tann dag brúk er fyri at fáa arbeiði gjøt, verður farið út til privatar verkfrøðingar og avtaladar verður ein fastur prisur fyri hvørt einstakt arbeiði.

Lat meg eisini siga, at eg ynski ikki hesi fólk út í arbeiðsloysi, men sum tíðmar eru nú kann tað ikki vera rætt, at fólk sita fyri løn og biða til arbeiði verður aftur.

Eg havi einki ímóti hesum fólkum, men eg vil heldur at peningurin verður brúktur aðrastaðni til produktivu vinnuna og til eitt sjúkrahúsværk, sum vit øll kunnu vera trygg við.

Til Atla Dam lógmann vil eg siga: Tú hevur tað ikki lætt í løtuni, men halt tú á við somu kós sum tú hevur lagt út við í seinastuni, tú hevur fatur á tí rætta endanum og vil eg heita á teg um ikki at leggja frá tær sum ætlað, men biðar til einaferð næsta ár. Tað er nú vit hava brúk fyri tær sum so ofta fyrr.

Vinarliga

Ein uttan arbeiði

Íslendsk skúlabørn læra um Føroyar

Meira enn 4000 skúlabørn í 4. flokki í Íslandi hava fingið ein nýggjan finan faldara til frálærutílfar í landalæru. Tað er Norðurlandahúsið í Føroyum, sum stendur aftan fyri tiltakið, og Hervør og Bárður Jákupsson hava skrivað tekstin í tí litfagra og innihaldsríka faldaranum um land okkara.

Tær síðstu vikurnar hevur Sigurðlín Sveinbjarnardóttir í Norðurlandahúsinum í Reykjavík hildið fyrilestur um Føroyar og um frálærutílfar um Føroyar, sum skal nýtast til lærarar. Yvir 800 lærarar hava verið til fyrilestrarnar, og nú eru skúlaflokkar í ferð við at loysa uppgávur, tekna og skriva stúlar um Føroyar. Landsskúlafrýsitingin og Norðurlandahúsið í Føroyum hava útvegað frálærutílfar, sum er bytt út ella lænt út til íslendskar skúlar.

Tær lidnu uppgávurnar, vanliga fullar av nýggjari vitan um Føroyar, verða sendar til eina dómsnevnd, sum skal velja ein vinnara-flokk. Í dómsnevndini sita skúla- og málsligi ráðgevin Sigurðlín Sveinbjarnardóttir í Norðurlandahúsinum í Reykjavík, lektari í donskum við Háskúla Íslands Kirstin Didriksen og frá Norðurlandahúsinum í Føroyum Jan Kløvstad. Freistin at senda uppgávurnar inn er í februar 1993, og

í sambandi við eitt stórt, føroyskt mentanartiltak í Reykjavík í mars mánaði, verður vinnarin kunngjørdur. Virðislønin er ein túrur til Føroya, sum allur flokkurin vinnur, og tað eru Ícelandair og Norðurlandahúsið í Føroyum, sum hava gjørt hesa ferðina møgulega. Flokkurin kann sjálvur avgera, nær hann vil koma til Føroya, og Norðurlandahúsið vónar at tað finst ein føroyskur flokkur, sum kundi hugsað sær at hýst teimum íslendsku skúlabørnum í eina viku, møtt íslendskum javnaldrum, fingið góðar vinir, lært eitt sindur um Ísland og kanska fingið møguleika til at sloppið til Íslands seinni.

Tankin aftanfyrir hetta stóra tiltakið fyri íslendsk skúlabørn, er, at vitanin um Føroyar eisini er ov lítil í Íslandi, sjálvut um íslendingar vita meira um Føroyar enn tey flestu. Við at læra tey yngstu, vónar Norðurlandahúsið, at vitanin um og virðingin fyri føroyskari mentan og føroyingum fer at føra til økt samstarv landanna millum.

Í dag eru tólv og ein hálv regla um Føroyar í lærubókini í landalæru fyri 4. flokk í Íslandi, og sjálvut um tað er ein góður og upplýsandi tekstur, er tað í minna lagi. Tað mesta av nýggja faldaranum er skrivað á ís-

landskum, og á síðstu síðu er søgnin um rísan og kellingina skrivað á bæði íslendskum og føroyskum, sum ein partur av frálærutiltakinum.

Tiltakið er fyrsti partur av einum stórra føroyskum tiltaki komandi hálfárið. Tað næsta stigið er ein íslendsk vika í Norðurlandahúsinum í Føroyum í februar, við framsýning við tí kenda listamanninum Tolli, konsert við tónleikaranum Bubbli Morthens, bókmentakvöld við rithøvundinum Einar Guðmundsson og Thor Vilhjálmsson og framsýning við íslendskum virkjum, sum vilja gera vart við seg í Føroyum. 6. mars letur ein stór føroysk ferðaframsýning við Amariel Norðoy, Torbjørn Olsen, Tróndi Patursson og Bárði Jákupsson upp í Norðurlandahúsinum í Reykjavík, og í tíðini millum 6 og 14. mars eru tað ímillum 25 og 30 føroysk mentanartiltak í Reykjavík. Norðurlandahúsið roynir at fylgja upp tí væleydnaða tiltakinum í Østerbotten í Finlandi í mai í 1991 og tiltakinum í sambandi við Bok og Bibliotek í Göteborg nú í september við tí stóra tiltakinum í grannalagi okkara. Um heystið 1994 er ætlanin at hava eitt útsvarandi føroyskt tiltak í Oslo.

Viðmerking til grein um rúsdrekka

Bláðgrein í Sosialinum 17.10.1992. »Danskir rúsdrekkaþrisir á føroyskum matstovum« eftir Bergur Jacobsen.

Vit vilja her við gera nakrar viðmerkingar til tey nevndu sjónarmið, sum Bergur Jacobsen førir fram í hesi omanfyri nevndu bláðgrein.

Bara ríkt fólk og neyðardýr fara á matstovu ella vertshús?

Bergur førir fram, at prisirnir á rúsdrekka eru so høgir, at tað einans verða ríkt fólk ella nøkur neyðardýr, sum fara at koma á matstovu ella vertshús.

Útráð einari nýggjari kanning, sum norska »Rusmiddel-direktoratet« hevur latið gjørt, so vísir tað seg, at tað serliga eru tey við teimum lægstu inntøkum, sum leygarkvöld drukkna á matstovum og kafeum. 29% av teimum við lægari inntøku drukkna á matstovum og kafeum, ímóti 13% av teimum við háginntøkum. Hetta vísir at tað ikki eru prisirnir á rúsdrekka, sum eru avgerandi fyri hvar ið drukkna verður. Í Noregi kostar 1 pilsnar øl millum 25 og 30 kr. og ein flaska av tí biligasta víninum kostar uml. 150 til 170 kr. Hyggja vit at tølunum fyri tey,

sum drukkna heima við hús, so drukkna 53% av teimum við høgum inntøkum heima, ímeðan tilsvareandi talið fyri tey lægstu var 36%.

Hvørjir samfelagsbólkar hava ta størstu nýtsluna?

Tað, sum ein kann leggja afturat er, at tað eru tey, sum hava ta hægstu inntøkuna, sum eisini hav ta størstu nýtsluna. Av teimum, sum nýttu rúsdrekka, drukkna 81% av teimum hágløntu rúsdrekka eitt vanligt leygarkvöld, ímeðan tilsvareandi tal fyri tey lægstlöntu var 51%.

Tey seinastu 10 árinir er vikuskiftisnýtisla hjá teimum hægstlöntu vaksni við 51%, ímeðan talið fyri tey lægstlöntu er 25%.

Hvørja ávirkan hava prisirnir á nýtsluna?

Bergur Jacobsen skjýtur upp at hægstlöntu vinningurin á rúsdrekka skal vera 60 til 100% á matstovum, har onki undirhald er. Hann sigur eisini, at prisirnir, sum eru og vera galdandi, eru kopíar av teimum donsku prisunum. Tað er rætt at prisirnir á summum matstovum í Danmark er nokulunda so høgir, sum Bergur nevni, men tó

ikkí á øllum matstovum í Danmark.

Hyggja vit at Noregi, so er tað vanligt, at tey norsku hotellini og matstovurnar falda innkeypsprisin við 2,5 til 3 (250 til 300%) fyri at finna út-sølu-prisin. Eisini í Íslandi og øðrum norðurlöndum eru útskeinkingarprisirnir á rúsdrekka líka høgir ella hægri.

Svenska sosialforsknings-instituttið hevur saman við øðrum gjørt kanningar, sum vísa, at um t.d. prisirnir hækka 1%, so minskar tann samlaða nýtsla við uml. 2 prosentum (alt annað óbroytt). Hetta vísir at prishækkingar eru tey bestu amboðini fyri at minka um nýtsluna uppá stutta tíð, men sjálvandi eru upplýsing og kjak um rúsevni, sum miðar í móti hugburðs- og atferðarbroytingum, tað besta amboðið við framtíðini í huga.

Vónandi fara skúlar og aðrir stovnar at leggja størri dent á rúsevni-spurningin framvyr.

Felagsskrivstovan
hjá Fráhaldsrørsluni

HØVUDSVINNINGUR:

Taarnby 277 kondi-/venjingarsúkkla

frá

FIRMA

JOHN W. THOMSEN

Box 10 - 700 Klaksvík - Tlf. 55858 & 55256

HØVUDSVINNINGUR:

1.000 litrar av olju

frá

STATOIL

HØVUDSVINNINGUR:

NESCO - HV71 p videomaskina

v/ øllum hugsandi henteikum

frá

LM-handilin

SMS Postboks 100 Tlf. 11220

TVEIR HØVUDSVINNINGAR:

Olympus AF - 1 Super fototól

frá

NYHED!

við øllum hugsandi »fitnessum« og sum tolr bæði regn, kava, dust og sand, frá

SMS FOTO & VIDEO

Tlf. 19820 Postboks 1058 FR-110 Tórshavn